

Ioan Nicola (1938-2004)
Biobibliografie

ANA TODEA
Biblioteca Județeană Mureș

Abstract

Ioan Nicola (1938-2004). Biobibliography

*This short biobibliography gives us some details about the life and the work of the university professor Ioan Nicola. He was a famous teacher, who has been granted by the Romanian Academy Award for his work **Tratat de pedagogie școlară**, in 1998.*

„Profesorul Nicola era firesc și pitoresc prin comportamentul său de toate zilele, distins și credibil prin discursul didactic științific, dar și surprinzător de inovator prin noutățile aduse în dezbateră colectivă academică și universitară.”¹

Keywords: *Ioan Nicola, biobibliography, education, scientific activity, pedagogy.*

Pedagogul, profesorul universitar Ioan Nicola s-a născut la 5 ianuarie 1938, în comuna Arada, astăzi Horea, județul Alba. „Acolo a trăit puiul de moț, acolo a germinat inteligența unuia dintre cei mai de seamă teoreticieni ai educației din România celei de-a doua jumătăți a secolului XX. După ce frecventează Școala Medie Financiară din Blaj, reușește să se înscrie la cursurile fără frecvență ale liceului din Târnăveni. În 1958, i se aprobă o bursă pentru Universitatea din București. În 1964, termină Facultatea de Filozofie, secția Pedagogie, pe locul al II-lea,

---

¹ Conducerea Universității „Petru Maior,” Târgu-Mureș, *Remember*, în *Cuvântul liber*, an 16, nr. 185 (18 sept. 2004), p. 10.

din 40 de studenți.”² A obținut titlul de doctor în pedagogie cu teza *Rolul relațiilor interpersonale în dinamica internă a colectivului de elevi*, București, 1972. A urmat un curs de specializare în Danemarca (1994).

Activitatea profesională este una de excepție: a fost repartizat la Institutul Pedagogic din Timișoara, ca preparator (1964); s-a transferat apoi, în același an, la Institutul Pedagogic de 3 ani din Târgu-Mureș, devenit Institutul de Învățământ Superior, Universitatea Tehnică și apoi Universitatea „Petru Maior.” Aici îndeplinește succesiv gradele didactice de preparator, asistent (1968), lector (1971), conferențiar (1977), profesor universitar (1991); a fost primul decan (1993-1999) al Facultății de Științe și Litere, membru în Senat mai mulți ani și director al Departamentului pentru Pregătirea Personalului Didactic (1997-2004). A predat cursuri de pedagogie la Facultatea de Medicină și la Institutul de Teatru din Târgu-Mureș. Cercetările pe care le-a realizat s-au concentrat în direcția surprinderii multitudinii de variabile pe care le implică fenomenul educațional; a contribuit la rafinarea metodologiei de cercetare a fenomenului psihopedagogic, concepând un instrument original de cercetare a fenomenelor psihosociale, cunoscut sub denumirea de *Cadranele sociometrice*, care nuanțează metodologia propusă de sociologul american J. L. Moreno. Activitatea științifică s-a concretizat în 7 cărți de pedagogie, atât ca autor unic, cât și în colaborare, în cazul manualelor de pedagogie pentru liceele de specialitate; a publicat peste 80 studii și articole în volume și reviste de specialitate; a condus teze de doctorat în cadrul Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca; de asemenea, a fost referent științific pentru teze de doctorat și pentru promovarea în posturi didactice; a îndrumat peste 100 de lucrări de gradul I la învățători și educatoare. Membru al Academiei Oamenilor de Știință din România, Filiala Mureș. Pentru valoarea deosebită a lucrării *Tratat de pedagogie școlară* a primit *Premiul „Constantin Rădulescu Motru”* al Academiei Române, în 1998. Pe coperta IV a acestui tratat,³ prof. univ. dr. Dumitru Salade a consemnat următoarele: „De o modestie care-l onorează, Ioan Nicola a întreprins o muncă dificilă și de durată, pentru a oferi literaturii

² Prof. univ. dr. Ion Gh. Stanciu, *In memoriam*, în *Tribuna învățământului*, 56, nr. 779-780, (10-16 ian. 2005), p. 11.

³ Ioan Nicola, *Tratat de pedagogie școlară*, București, Editura Aramis, 2003.

pedagogice și școlii românești, cu deosebire, o lucrare pe care o considerăm de referință [...] Cartea se constituie astfel ca una din realizările de seamă ale pedagogiei contemporane, un instrument de lucru util nu numai profesorilor și elevilor, ci oricărei persoane interesate în a-și cunoaște posibilitățile de dezvoltare.”

Ioan Nicola ne-a părăsit la 1 august 2004 și a fost înmormântat la Târgu-Mureș. Amfiteatrul 10 de la Universitatea „Petru Maior” îi poartă azi numele: *Amfiteatrul „Ioan Nicola.”*

* * *

Biografie selectivă:

Lucrări publicate:

- *Microsociologia colectivului de elevi*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1974.
- *Pedagogie generală*, 3 volume, Târgu-Mureș, Editura Institutului Pedagogic, 1974.
- *Dirigintele și sintalitatea colectivului de elevi*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1978.
- *Pedagogie*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1992. Prefațator: prof. univ. dr. D. Salade.
- *Pedagogie*, ediția a 2-a îmbunătățită și adăugată, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1994.
- *Tratat de pedagogie școlară*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1996, 2001, 2002, 2003.
- *Tratat de pedagogie școlară*, ediția a 2-a, revizuită, București, Editura Aramis, 2000.
- *Meditații pe firul vieții*, Târgu-Mureș, Casa de editură „Mureș,” 2004.

- în colaborare:

- *Pedagogie școlară*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1980.
- Ioan Nicola, Domnica Fărcaș, *Teoria educației și noțiuni de cercetare pedagogică: manual pentru clasa a XI-a școli normale*, vol. 4, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1990.

- Ioan Nicola, Domnica Fărcaș, *Pedagogie generală (noțiuni fundamentale): manual pentru clasa a IX-a - școli normale*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1990.
- Ion Nicola, Domnica Fărcaș, *Teoria educației și noțiuni de cercetare pedagogică: manual pentru clasa a XI-a școli normale*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1992.
- Ioan Nicola, Domnica Fărcaș, *Pedagogie generală: (noțiuni fundamentale): manual pentru clasa a IX-a - școli normale*, vol. 3, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1992.
- Ion Drăgan, Ioan Nicola, *Cercetarea psihopedagogică: (Ghid pentru elaborarea lucrărilor metodico-științifice în vederea obținerii gradului didactic I)*, Târgu-Mureș, Editura Tipomur, 1993.
- Ioan Nicola, Domnica Fărcaș, *Teoria educației și noțiuni de cercetare pedagogică: Manual pentru clasa a XI-a școli normale*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1993.
- Ioan Nicola, Domnica Fărcaș, *Pedagogie generală: (noțiuni fundamentale): manual pentru clasa a IX-a - școli normale*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1993.
- Ioan Nicola, Domnica Fărcaș, *Teoria educației și noțiuni de cercetare pedagogică: Manual pentru clasa a XI-a școli normale*, vol. 2, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1994.
- Ioan Nicola, Domnica Fărcaș, *Teoria educației și noțiuni de cercetare pedagogică: Manual pentru clasa a XI-a școli normale*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1995.
- Ion Drăgan, Ioan Nicola, *Cercetarea psihopedagogică: (Ghid pentru elaborarea lucrărilor metodico-științifice în vederea obținerii gradului didactic I)*, ediția a 2-a revăzută și adăugită, Târgu-Mureș, Editura Tipomur, 1995.
- Petru Hurducaci, *Caiet de ortografie clasele I-IV*, argument prof. univ. dr. Ioan Nicola, Târgu-Mureș, Casa de Editură Mureș, 1997.
- Teodora Chira, *Oglinda de cristal [povestiri]*, prefațator prof. univ. dr. Ioan Nicola, Târgu-Mureș, Editura Tipomur, 1999.
- Maria Dorina Pașca, *Acordarea asistenței psihopedagogice copilului infectat HIV: (ghid practic)*, cuvânt înainte prof. univ. dr. Ioan Nicola, Târgu-Mureș, s.n., 2000.

- Bucur Maria, *Învăță să fii cetățean!: Ghid pentru pregătire de performanță la educație moral-civică. Clasele 3-4*, prefațator prof. univ. dr. Ioan Nicola, Târgu-Mureș, Editura Ardealul, [2003].
- Valeriu Fărcaș, *Didactica educației fizice*, argument prof. univ. dr. Ioan Nicola, Târgu-Mureș, Editura Universității „Petru Maior,” 2003.
- Emilia Albu, Alexandra Silvaș, Monica Filpișan, *Teoria și metodologia instruirii*, coordonator Ioan Nicola, Târgu Mureș, Editura Universității „Petru Maior,” 2004.

Referințe:

- în volume:

- Pantelimon Golu, *Psihologie socială*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1974, p. 258.
- Ion Gh. Stanciu, *A Concise History of Pedagogy in Romania*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1982, p. 51-52.
- Mielu Zlate, *Cunoașterea și activitatea grupurilor sociale*, București, s.n., 1982, p. 53.
- Adrian Neculau, *A fi elev*, București, Editura Albatros, 1983, p. 112-113.
- *** *Psihologia educației și dezvoltării*, București, Editura Academiei, 1983, p. 183.
- Ion Gh. Stanciu, *Școala și pedagogia în secolul XX*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1983, p. 6, 285, 287, 321, 322, 327.
- Ana Tucicov-Bogdan, *Psihologia socială în România*, București, Editura Academiei, 1984, p. 192.
- Dumitru Mister, *Metodologia cercetării în educație și învățământ*, București, Editura Litera, 1985, p. 74-75.
- Pantelimon Golu, *Orientări și tendințe în psihologia școlară contemporană*, București, Editura Litera, 1988, p. 201.
- Revista *Leitungspirt*, Danemarca, nr. 4, 1988.
- Elena Joița, *Eficiența instruirii: Fundamente pentru o didactică praxiologică*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1998.
- Septimiu Chelcea, *Un secol de cercetări psihopedagogice*, Iași, Editura Polirom, 2002, p. 128, 140.
- *Who's who în România*, București, Editura Pegasus Press, 2002, p.

452.

- în periodice:

- *Ioan Nicola. Microsociologia colectivului de elevi* / Gheorghe Giurgiu, în *Steaua roșie*, an 27, nr. 7 (10 ianuarie 1975), p. 2, 1 foto.
- *Profesorul Ioan Nicola, premiat de Academia Română*, în *Cuvântul liber*, an 10, nr. 240 (9 dec. 1998), p. 1.
- *Prof. univ. dr. Ioan Nicola, premiat de Academia Română* / Lucreția Pop, în *Cuvântul liber*, an 13, nr. 220 (8 nov. 2001), p. 1, 5, 1 foto.
- *Profesorii de lângă noi: Prof. univ. dr. Ioan Nicola* / Iulian Boldea, în *Cuvântul liber*, an 15, nr. 56 (21 mar. 2003), p. 6, 1 foto.
- *Remember [Ioan Nicola]* / Conducerea Universității „Petru Maior,” în *Cuvântul liber*, an 16, nr. 185 (18 septembrie 2004), p. 10.
- *In memoriam: Prof. univ. dr. Ioan Nicola (5 ian. 1938-1 aug. 2004)* / Colegii de la Universitatea „Petru Maior,” în *Cuvântul liber*, an 16, nr. 151 (3 aug. 2004), p. 2, 1 foto.
- *In memoriam [Ioan Nicola]* / Prof. univ. dr. Ioan Gh. Stanciu, în *Tribuna învățământului*, 56, nr. 779-780 (10-16 ianuarie 2005), p. 11.